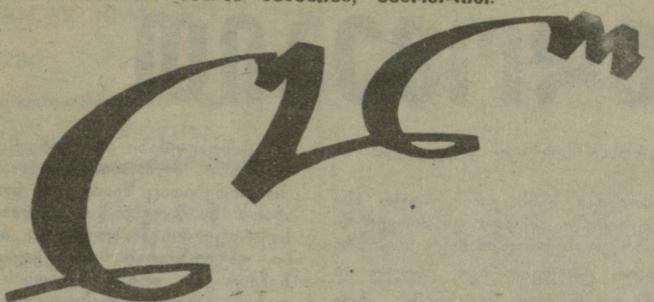

პროლეტარული ყველა ყვეყნისა, შეერთდით!

საპროლეტარული სსრ ფიზიკური კულტურისა და სპორტის სახელმწიფო კომიტეტისა და პროლეტარული რესპუბლიკური საბჭოს ორგანო

ОРГАН ГОСУДАРСТВЕННОГО КОМИТЕТА ФУЗИЧЕСКОЙ КУЛЬТУРЫ И СПОРТУ И РЕСПУБЛИКАНСКОГО СОВЕТА ПРОФСОЮЗОВ

13 სექტემბერი, ოთხშაბათი, 1989 წ. № 177 (10 096) • ფასი 3 კაპ.

გამოცემის 1934 წლის 13 აპრილიდან

გზუბინ...

მუთაისის მთავარ სტადიონზე აიშარა საერთაშორისო ტექსტილი (ოფიციალური შეხვედრა ეროვნულ ნაკრებთა დონეზე) რაგბის საქართველოსა და ზიმბაბვეს გუნდებს შორის.

ანგარიშით 16:8 გაიმარჯვეს საქართველოს ნაკრების რაგბისტებმა.

ამ შეხვედრის დაწყებამდე ანგარიშს „ლელოს“ უახლოეს ნომერში შემოგთავაზებთ.

ეროვნული გიგანტობა

„ლელოს“ დღევანდელი ნომრის მეორე გვერდზე გთავაზობთ მასალას საქართველოს მშვილდოსანთა ნაკრების გამსვენების შეხვედრა IV საკავშირო ახალგაზრდულ თამაშებში. უახლოეს ნომერში კი შემოგთავაზებთ წერილს საქართველოს ჩემპიონატზე, რომელიც აბრძოლავს დღის წიგნით დაიბრუნა თბილისში. სურათზე სწორედ ამ შეხვედრის ეპიზოდს ხედავთ.

გთავაზობთ ფოტო.

თუ კვლავ უხაროვნა, ახლავს ვერ იმუშავებ

სამწუხაროა, რომ ამ წერილის თემა გვიყარნახა გულგრილობაში, ჩვენი ფიქვალური და სპორტული ორგანიზაციები, განათლების განყოფილებები, ყველა, ვისაც კი წლებადღეობს განხარტობივებული არდადეგები მოსწავლე და სტუდენტის ახალგაზრდობის ფიზიკური გაკეთებისა და აქტიური დახვედრის პერიოდად უნდა ექცია, დასჭერდნენ მხოლოდ ღონისძიებათა გეგმის შედგენას. დოსაფმა და წყალმარეულმა საზოგადოებამ კი საერთოდ დუმდით ირია.

რედაქციის მუშაკები დარწმუნებული ვიყავით, რაც დაიგეგმა, ხოლო ვინც დაგეგმა, იქვე დასრულებული მუშაკებიც მიუჩინა, უთუოდ შესრულდებოდა. ჩვენი მხრიდან კი, ბუნებრივია, გვსურდა წარმოგვეჩინა ამ სიახლის დადებითი მნიშვნელობა.

მაგრამ... დასანანია, ძალიან დასანანია, რომ შევცდით, დანაპირები დანაპირებად დარჩა, სპორტული ბაზები მოზარდებით ვერ ახმანდა. პირიქით, სექტემბერში მუშაობა თითქოს ჩაკვდა კიდევ. დასანანია იმიტომაც, რომ ვინც ეს ღამაში გეგმები შეადგინა, მათივე დაუნიებული თხოვნით გაუთხოვეთ დავბეძეთ, რითაც იხინი ნებით თუ უნებლიეთ, რედაქციის მუშაკების „სიყალბეში გაამხანაგებებს“ შეეცადნენ ცხადია, ანგარიშგანაცხედი, რომ ამდაგვარი შემთხვევა (განხარტობივებული არდადეგები იგულისხმება) ადრე არ გვეჩინა, ამდენად არც გაკვეთილები გაგვანჩინა, მაგრამ სად არის საერთო გამოცდილება, ცოდნა, უნარი, ბოლოს და ბოლოს პირადი თუ ერთობლივი პასუხისმგებლობა ჩვენს მიერვე დაგეგმილის შესრულებაზე? თუ ძველდ ბურად ვიაროვნივთ, თუ კვლავ სიყალბის გზით ვიარეთ, როგორც წინათ, რაღა თქმა უნდა, ახლებურად ვერ გავუძღვებით საქმეს. დღეს მხოლოდ მეტყველი საქმე გვეჩირდება და არა ქალაქმთხველობა.

ეტყობა უპასუხისმგებლობა ისე მყარდა გამჭდარი ზოგიერთში, რომ არ სურს შეცდომებიდან კრიტიკული დასკვნის გაკეთება, თვის მართლებას ამჯობინებს. ცინცხად მავალით მოვიტანო: „ლელოს“ მამხილებელ გამომვლავზე, რომ თბილისის სახალხო განათლების საქადრაკო სპორტკოლამ მე-100 საშუალო სკოლაში ვერ უზრუნველყო დაგეგმილი „ჭადრაკის კვირეულის“ ჩატარება, მწვრთნელთა საბჭო დასდა იმსჯელო, იმსჯელო და დადაგინა... „მწვრთნელთა საბჭოს რეპლიკა მე-100 საშ. სკოლაში ჭადრაკის კვირეულის ჩატარებასთან დაკავშირებით მიიჩნია გაზვიადებულად“. აი, ასე, გაღმა უნდა შეედავო, რომ...

იქნებ ის აქობებდა მწვრთნელთა საბჭო აგვისტოს ბოლო რიცხვებში შეკრებილიყო (იქნებ შეიკრიბნენ კიდევ, მაგრამ რა ფასი აქვს ასეთ შეკრებას თუ საქმეს არ წაადგა) და იმაზე იმსჯელოთ რეალურად როგორ უზრუნველყოთ კვირეულის ჩატარება. და კიდევ: მწვრთნელთა იმ საგანგებო ფაქტობაზე იქნებ ის აქობებდა ჩაშლილი კვირეულის გამო ფაქტობა განგაში, დასკვნები გამოეტანათ ხელმისაწვდომობის კონკრეტულ ფაქტობთან დაკავშირებით.

განხარტობივებული არდადეგებისთვის მოუშადებლობა, და დაგეგმილის შესრულებლობისადმი გულარხინობა დამაფიქრებელია და დასკვნების გამოტანას მოითხოვს.

ძველი მეთოდებით მუშაობა ნამდვილად აღარ გამოგვადგება.

მედიცინა - მკურნალობა

მარშაბი. სსრ კავშირის სპიდვისტა ნაკრებში პირველი ადგილი დაიკავა სოციალისტური ქვეყნების მეგობრობის თასის გათამაშებაში. გუნდის შემადგენლობაში გამოდიოდნენ: ლეოველი რენე ასის, ჩერკესკელი რუსლან კოვალა და როზნოვოვი ვიტალი ვაიდიძე.

მასხაშაშა. გაიმართა თავისუფალი სტილის მოქიდავეთა მეოცე საერთაშორისო ტურნირი მსოფლიოს სუთგზის ჩემპიონის ალი ალიევის პრიზზე. ასპარეზობაში უმთავრესად ახალგაზრდები გამოდიოდნენ, რომლებიც ევროპისა და მსოფლიო ჩემპიონატებისთვის ემზადებიან. წინითი კატეგორიების მიხედვით გაიმარჯვეს: ვუმარ ორუქვეშა (გომელი), ნაზიმ ალიანოვა (ბაქო), ფაგიდი რამიზანოვა, ვაიდი ბოქიევა, აბდულქარიმ მამდომდოვა (ყველა-მანახყალა), მიჰაელ კონტემ (გდრ), შამილ ბერდიევა (ჩერკესკი), ვიტალი პერ-

ფილიევა (მოსკოვი), კონსტანტინე ალექსანდროვი და ანდრეი შუმილინა (ორივე — კალინინგრადი). გათამაშდა აბსოლუტური პირველობაც, რომელიც შუმილინმა მოიგო.

მინსკი. „ფორმულა-1“-ის მორიგი ეტაბი — „იტალიის გრან-პრი“ მსოფლიოს ორგზის ჩემპიონმა ალენ პრისტმა მოიგო და შეჯიბრების დამთავრებამდე ოთხი ეტაბით ადრე მიიშენელოვანდა განიმტყცა ლიდერის მდგომარეობა. საინტერესოა აღინიშნოს, რომ 45-ე წრეზე მანქანის უწყესრიგობის გამო ბრძოლას გამოეთიშა ბრაზილიელი აირტონ სენა. სამი წრით ადრე კი ანალოგიური მდგომარეობის გამო რალოა შეწყვიტა ინგლისელმა ნაიჯელ მენსელმა, მეორე ადგილი დაიკავა ავსტრიელმა გერჰარდ ბერგერმა.

აშენი. იუნიორ ფრენბურთელთა მსოფლიო ჩემპიონატის ფინალში საბჭოთა და იაპონელი სპორტსმენები თამაშებენ. ეს ცნობილი გზდა მას შემდეგ რაც სსრ კავშირის ნაკრებმა ხახეარფინალში ბულგარეთის გუნდი დაამარცხა (3:0), ხოლო იაპონელებმა ბრაზილიელებს მოუგეს (3:1).

წმ. იანის მიწივება

საბჭოთა კავშირის ფიზიკური კულტურისა და სპორტის სახელმწიფო კომიტეტმა სპორტის ოსტატის წოდება მიანიჭა:

თავისუფალ ჭიდაობაში — მიხეილ ჯაფარაძეს (ვარკეთილი, „დინამო“) მჭველედ ჯიხვაძეს (თბილისი, „შრომითი რეზერვები“), გრიგო ბობაშვილს (საჩხერე, პროფკავშირები), ნიკოლოზ კვეციანიშვილს (თბილისი, პროფკავშირები), ზურაბ მინიჭრაძეს (თბილისი, პროფკავშირები), ირაკლი თოლორაიას (თბილისი, „დინამო“), ასლან ხმალიაშვილს (თბილისი, პროფკავშირები), შამუგა შუბითიძეს (საჩხერე, სახალხო განათლება), პაატა აბაშიძეს (საჩხერე, პროფკავშირები), ბესეკ ბურჭულაძეს (მარნეული, „დინამო“).

კლასიკურ ჭიდაობაში — ოლეგ ქვიჩაიძეს (ქუთაისი, „დინამო“).

ციკლობაში (ბუნებრივ ტრასებზე) — ზაზა ჯივოვის (ბაკურიანი, „შრომითი რეზერვები“).

ვიწვევთ უხრანლისტს

გაზატი „ლელოს“ რედაქცია აცხადებს კონკურსს აპარის ასრ-ში საკუთარი კორესპონდენტის ვაკანტური ადგილის დასაკავებლად.

კონკურსში მონაწილეობის უფლება ეძლევათ მხოლოდ ამ რეგიონში მუდმივად მცხოვრებ ყურნალისტებს, რომლებსაც აქვთ სპორტული ურნალისტიკაში მუშაობის გამოცდილება.

მსურველებმა „ლელოს“ რედაქციაში (რედაქტორის სახელზე) უნდა წარმოადგინონ განცხადება, ავტობიოგრაფია (სამუშაო ადგილების ჩვენებით) ორი ფოტოსურათი (5X4) და, სასურველია, რამდენიმე სანიმუშო პუბლიკაცია.

საბუთების წარმოდგენის ვადა ორი კვირა დღიდან ამ განცხადების გამოქვეყნებისა.

1990 წელი, აღმოსავლური კალენდრით, ცხენის წელიწადია. ეს გონიერი არსება ვის არ შეაუპარავს თავს, ვის არ სიზაღას იგი ზაფხავისგან გომეზული უზადე მშვენიერებით. ყველაზე მეტად კი ალბათ ამ ყველაზე ფაფარაული. ლი მარანი მოზარდის ფანტაზიას ემხიანება. კოდა, ცხენთან დამეგობრების კარგი შესაძლებლობა ეძლევა ჩვენს ვაზაუბას. საპარტეველოს სპორტსახომის საცხენოსნო გაზა, რომელიც თბილისის იზოდრომის ტერიტორიაზეა, დამწყა ჯაფარო სამედალინოდ იწვევს 11-12 და 13-14 წლის ყვეაწილებს.

ვიმეორავთ, გაისად ცხენის წელიწადია. ის, ვინც აქედანე დაუშვებობრდება ამ ვაქინან არსებას, გაისად ნამდვილად მყანება სიამაჰის საგაბი.

ყვეაწილებო, დღიდან თქვენთან სპარტეველოს საცხენოსნო გაზაში გალიანი!

პარტეველი დიდოსტაბები არბატზე

მოსკოვში საქართველოს მუდმივი წარმომადგენლობისა და ჩვენი რესპუბლიკის სპორტსახომის ინციტივი „მოსკოვის დღის“ აღნახიწავად გამოჩენილმა ქართველმა დიდოსტაბებმა ჩაატარეს ერთდროული თამაშის სენსები ჭადრაკში.

გვესაუბრება ჭადრაკის სასახლის დირექტორი, საქართველოს სპორტსახომის ჭადრაკის განყოფილების გამგე, საერთაშორისო დიდოსტატი ბუნუტი გურგენიძე. გთავაზობთ მის ნამბობს:

— ასეთი ღონისძიება შარშანაც მოეწყო და ჭადრაკის მოყვარულთა დიდი ინტერესი გამოიწვია. სენსი ჩატარდა არბატზე საქართველოს კულტურის ცენტრ „შნიურში“ და ამჯერადაც მრავალრიცხოვანმა ჭადრაკის მოყვარულმა მიიღო მონაწილეობა.

ერთდროული თამაშის სენსები ჩემთან ერთად ჩაატარეს საერთაშორისო დიდოსტაბებმა ზურაბ აზმაიფარაშვილმა, ელოზბარ უბილაკამ, ელუარდ გუგუელდამ. მსოფლიო ჩემპიონმა მია ჩიბურდანიძემ, მსოფლიოს ექსჩემპიონმა ნონა გაფრინდაშვილმა, ნანა იოსე-

ლიანმა, აგრეთვე, მსოფლიოს ექსჩემპიონმა ვასილი სმისლოვა და ლევ პოლუგაევსკიმ.

სენსში 400-მდე ჭადრაკის მოყვარულმა მიიღო მონაწილეობა, ხოლო 1000-მდე ჭადრაკის გულშემატკვარი თვალს ადევნებდა ამ გრანდიოზულ ღონისძიებას.

ჩვენმა სპონსორებმა — დავით აღმაშენებლის საზოგადოებამ და თბილისის ცენტრალურმა უნივერსიტეტმა — ყველაფერი გააკეთეს იმისათვის, რომ ამ ღონისძიებას სადღესასწაულო ელფერი მისცემოდა. სენსების ყველა მონაწილეს გადავეცით სუვენირები, ხოლო მათ, ვინც თავი გამოიჩინა დიდოსტატებთან ორთაბრძოლაში სპეციალური პრიზებით დაჯილდოვდნენ.

დღესათვის ასეთი კონტაქტები გახსაკუთრებით მნიშვნელოვანია. საქმიანი კულტურული, სპორტული ღონისძიებები ხელს შეუწყობს სხვადასხვა სფეროში ურთიერთკონტაქტების დამყარებას და ნამდვილი გულწრფელი მეგობრობის განმტკიცებას.

ჩაიჭრა ვასილ ვაზაიძე.

მამი შვირისა, მამი ბანსჯინა

თანამედროვე სპორტში ბევრს წარმატების გადამწყვეტ პირობად მალაზარის სპორტული ბანსჯინა მიაჩნია. მიუხედავად იმისა, რომ გამართული სპორტული მოედნებისა თუ დარბაზების აუცილებლობაში არც ჩვენ შეგვიქვს ეჭვი, მაინც ვთვლით, რომ წარმატების უპირველესი პირობა ისევ ნიჭი, ცოდნა და მონდომებაა. თუ არა ეს ფაქტორები, ახლა გადაჭრით შეგვიძლია განვაცხადოთ, არა გვგონია, ქართველ მოსარგოთა ასეთი დიდი წარმატებების მოწმენი ვყოფილიყავით IV საკავშირო ახალგაზრდულ თამაშებზე. ყველაზე დიდი გაჭირვება ბანსჯინის მხრივ ალბათ ისევ მშვილდოსნობაშია — რთულ, ტექნიკურ დისციპლინაში, რომელიც მართლაც აუცილებლად მოითხოვს გამართულ მშვილდოსანსა და სასროლებს. ჩვენმა ნორჩმა სპორტსმენებმა კი, თავიანთი მწვრთნელების ხელმძღვანელობით, თითქმის არად ჩააგდეს ეს გარემოება და, როგორც უკვე ვთქვით, დიდი გამარჯვება იხივეს.

თავდაპირველად ჩვენი მწვრთნელების პროგნოზი ნორჩალეული იყო. მათ გუნდს „დაუგვემგეს“ ერთი მედალი და VIII ადგილი საერთო გუნდურ ჩათვლაში. ეს ანალიზი გამომდინარეობდა ჰაბუკთა შარშანდელა საკავშირო თამაშების შედეგებიდან, რომელიც ჩვენი

ოსტატი და შეგირდი: ვ. ლეკვიშვილი და ნ. ნასარიძე.

ნი გუნდისათვის სახარბიელო, არ ყოფილა. მიაქცეთ ყურადღება იმ გარემოებასაც, რომ ჩვენი გუნდის შემადგენლობა „უნივერსალურია“, — გოგონათა, ახალგაზრდულ და უფროსთა შეჯიბრებებში ერთი და იგივე სპორტსმენები გამოდიან. მეტო, უბრალოდ, არავინ გვეყავს.

ჩვენს მწვრთნელებს თამაშების წინ მრავალთა შორის ერთი ძირითადი თავსატეხიც ჰქონდათ: უნდა გამოეძებნათ (მოეშაზღვინათ) მესამე ძლიერი მშვილდოსანი გოგონა, რომელიც გუნდურ პირველობაში მხარს აუბამდა ორ მეტად პერსპექტიულ სპორტსმენს — ნატო ნასარიძესა და სულიკო თოფურისს.

სპეციალისტთა აქტიურმა მცდელობამ ნაყოფი გამოიღო — დასკვნით ეტაპზე შევეთრად მოუმატა შედეგებს თხუთმეტი წლის ხათუნა ქვრივიშვილი, რომელიც გუნდში ჩარიცხეს. მოგვიანებით ამ სპორტსმენს სხვა ფუნდების ხელმძღვანელებმა „ქართული სიურპრიზი“ უწოდეს (სხვა კი არა, ჩვენც გაკვირვებით ვკითხულობდით ჩემპიონის შემდგომ გრაფაში ქვრივიშვილის გვარს).

გუნდის მესამე წევრის ძებნამ სხვა სასიკეთო ნაყოფი გამოიღო: აშკარად გააუმჯობესეს შედეგები ბათუმელმა ლანა ვერულიძემ და თბილისელმა ირინა გრებენიკოვამ. ასე რომ, ახლა ჩვენს გუნდს სათაღარიგო წევრებიც ჰყავს.

თვითონ ჩვენი გუნდის მწვრთნელებს არ აეჭვებდათ ხათუნას ნიჭიერება, მაგრამ ასეთ სწრაფ წინსვლას ისინი იმითაც ხსნიან, რომ გოგონას პირველად მისცეს ხეირიანი მშვილდი და ისრები (აღრე არ ჰქონდათ) — სწორედ თვე-ნახევრით აღრე ასპარეზობის დაწყებამდე. ის მშვილდიც გუნდის ლიდერის ნატო ნასარიძის გამოცდევალ იყო.

ჩვენი ნაკრები, როგორც ხედავთ, თბილისელი სპორტსმენებისაგან შედგებოდა, მშვილდოსნობის ხეირიანი ბაზა კი თბილისში, უბრალოდ, არ არსებობს. შხადების დასკვნით პერიოდში სპორტსახომმა, რაც შეეძლო, ხელი გაუმართა გუნდს. მშვილდოსნები განსაკუთრებით ემადლიერებიან სპორტსახომის მთავარ მწვრთნელს,

მეტად მონდომებულ ახალგაზრდას ლანა მჭავანაძეს. საქართველოს გუნდმა უკანასკნელი ვარჯიშები საუკეთესო ბანსჯინე ჩაატარა, ნაყოფიერად გამოიყენა შეჯიბრება და ორი მნიშვნელოვანი შეჯიბრება მოსკოვში, ხოლო სულ ბოლო შეჯიბრება სწორედ ქალაქ სუშიში მოაწყობა, სადაც გადამწყვეტი ასპარეზობა სულიკო თოფურისამ — მესამე.

მარცხნიდან: ნ. ქვრივიშვილი, ნ. ნასარიძე, ნ. თოფურია.

ქვემოთ კახაბის ფოტოები.

რეზობა იყო დანიშნული. „როდესაც სხვები დაბნავენის პრობლემებითა და სხვა დავიდარებით იყვნენ დაკავებული, ჩვენ მშვილდს ვისვავდით“, — გვითხრეს მშვილდოსნებმა.

ჩვენი გოგონების (ვაჟებზე ქვემოთ) მთავარი მეტოქე მასპინძელთა — უკრაინელი ნაკრები იყო, რომელმაც ოთხი გუნდი გამოიყვანა. ასაკობრივი თვალსაზრისით ეს აშკარად უთანასწორო ბრძოლა იყო — ძირითადად 1968 წელს დაბადებულ სპორტსმენებს ეჯიბრებოდნენ ოთხი, ხუთი და ექვსი (ქვრივიშვილი) წლით უმცროსი ჩვენი მშვილდოსნები. ახალგაზრდულ ასაკში ეს ძალიან დიდი განსხვავებაა.

პირად პირველობაში ჩვენი გოგონები საუკეთესოდ გამოვიდნენ: ხათუნა ქვრივიშვილი მაგორე ადგილი დაიკავა, მასზე ერთი წლით

უფროსმა სულიკო თოფურისამ — მესამე.

მთავარი სენსაცია გუნდურ ასპარეზობაში მოხდა. ეს პირველობა ბოლო პერიოდში სულ სხვა პრიციპით ტარდება. იგი სრულიად დამოუკიდებელი შეჯიბრებაა, რომელშიც ყველაფერი თავიდან იწყება.

მთავარი სენსაცია გუნდურ ასპარეზობაში მოხდა. ეს პირველობა ბოლო პერიოდში სულ სხვა პრიციპით ტარდება. იგი სრულიად დამოუკიდებელი შეჯიბრებაა, რომელშიც ყველაფერი თავიდან იწყება.

მწვრთნელებმა გვთხოვეს მადლობით მოგვესცინებინა გუნდის შედეგები, ბათუმელი თამაშ ფურცლები, რომელიც მშვილდების მწვავე დეფიციტის პირობებში ზოგჯერ შეუძლებელს ახერხებს და მწვენიერ იარაღსაც გააწყობს ხელში.

ჩვენი გოგონების გუნდმა პირად პირველობაში 62 ქულა მოაგროვა, გუნდურში — 72. სწორედ ეს 134 ქულა ჩვენი მთლიანი ნაკრების საბოლოო შედეგი, რადგან ვაყენებ არაფერი მიუმატებიათ მისთვის.

თუ რატომ ჩამორჩებიან ჩვენი მშვილდოსანი ვაჟები გოგონებს, ეს ძნელი ასახსნელია, ალბათ ისევე ძნელი, როგორც ჰარაკში, ვაყენებსაც იგივე მწვრთნელები ავარჯიშებენ, ავარჯიშებენ ბეჭითად, შედეგები კი... ისეთი არ არის, როგორც გვეკვირდება. სუში ჩვენი გუნდიდან საუკეთესომ — გიორგი გომიშვილმა XXX ადგილი დაიკავა, ხოლო გუნდმა — XIV. თუმცა ისიც უნდა აღინიშნოს, რომ მეტოქეები ძალზე კარგად იყვნენ მოზარდული — 24 საუკეთესოს შორის მოსახვედრად მშვილდოსანს სპორტის ოსტატის ნორმატივზე უკეთესი შედეგი უნდა ჩვენებინა. იმ 134 ქულის წყალობით საქართველოს მთლიანმა ნაკრებმა გუნდურ ჩათვლაში III ადგილი დაიკავა.

ერთადერთი ნუგები ჩვენი ვაჟთა გუნდისათვის ის უნდა იყოს, რომ იგი ჯერ მეტად ახალგაზრდულია. და ბოლოს, მცირე შესწორება გვინდა შევიტანოთ ადრინდელ ინფორმაციაში: ჩვენ ვწერდით, რომ IV საკავშირო ახალგაზრდულ თამაშებში საქართველოს გუნდის წევრები ვალდებულნი ვართ დაიკავოთ პირველი ადგილი, ალექსანდრე მექვიანი და გიორგი მაკიევი.

ამ ახალგაზრდულმა კოლექტივმა დაამტკიცა, რომ თუნდაც დი-

დი საშუალებები არ გქონდეს, ხარისხიანი მუშაობით, ნიჭითა და მონდომებითაც შეიძლება მოიპოვო დიდი წარმატება. აკი ვითხარით, საქართველოს მოზარდობა ნაკრები, ფაქტობრივად, არ გვეყავს. ეს ჩემპიონები არიან ჩვენთვის დიდებულნი და პატარებიც. როგორც აღრე გაცნობეთ, ნასარიძე და თოფურია მოგვიანებით ევროპის ჩემპიონები გახდნენ თანატოლთა შორის.

...მწვრთნელებმა გვთხოვეს მადლობით მოგვესცინებინა გუნდის შედეგები, ბათუმელი თამაშ ფურცლები, რომელიც მშვილდების მწვავე დეფიციტის პირობებში ზოგჯერ შეუძლებელს ახერხებს და მწვენიერ იარაღსაც გააწყობს ხელში.

ჩვენი გოგონების გუნდმა პირად პირველობაში 62 ქულა მოაგროვა, გუნდურში — 72. სწორედ ეს 134 ქულა ჩვენი მთლიანი ნაკრების საბოლოო შედეგი, რადგან ვაყენებ არაფერი მიუმატებიათ მისთვის.

თუ რატომ ჩამორჩებიან ჩვენი მშვილდოსანი ვაჟები გოგონებს, ეს ძნელი ასახსნელია, ალბათ ისევე ძნელი, როგორც ჰარაკში, ვაყენებსაც იგივე მწვრთნელები ავარჯიშებენ, ავარჯიშებენ ბეჭითად, შედეგები კი... ისეთი არ არის, როგორც გვეკვირდება. სუში ჩვენი გუნდიდან საუკეთესომ — გიორგი გომიშვილმა XXX ადგილი დაიკავა, ხოლო გუნდმა — XIV. თუმცა ისიც უნდა აღინიშნოს, რომ მეტოქეები ძალზე კარგად იყვნენ მოზარდული — 24 საუკეთესოს შორის მოსახვედრად მშვილდოსანს სპორტის ოსტატის ნორმატივზე უკეთესი შედეგი უნდა ჩვენებინა. იმ 134 ქულის წყალობით საქართველოს მთლიანმა ნაკრებმა გუნდურ ჩათვლაში III ადგილი დაიკავა.

ერთადერთი ნუგები ჩვენი ვაჟთა გუნდისათვის ის უნდა იყოს, რომ იგი ჯერ მეტად ახალგაზრდულია. და ბოლოს, მცირე შესწორება გვინდა შევიტანოთ ადრინდელ ინფორმაციაში: ჩვენ ვწერდით, რომ IV საკავშირო ახალგაზრდულ თამაშებში საქართველოს გუნდის წევრები ვალდებულნი ვართ დაიკავოთ პირველი ადგილი, ალექსანდრე მექვიანი და გიორგი მაკიევი.

ამ ახალგაზრდულმა კოლექტივმა დაამტკიცა, რომ თუნდაც დი-

გიორგი გომიშვილი.

სპორტი და მედიცინა

ხველასათვის ცნობილია, რა დიდ როლს ასრულებს ექიმის სპორტსმენის მოზარდობაში. უკანასკნელ წლებში ჩვენს რესპუბლიკაში გარკვეული ყურადღება დაეთმო მწვრთნელისა და ექიმის ერთობლივ მუშაობას, ამიტომაც მწვრთნელთა განათლების დონე სპორტული მედიცინის საკითხებში, თვით სპორტსმენები უფრო მეტ ყურადღებას უთმობენ ექიმთა რჩევა-დარიგებას და ა. შ.

მიუხედავად ამისა, ჯერ კიდევ ბევრი რამ არის გასაცემელი: საექიმო ფიზკულტურის დისპანსერებში მოითხოვენ რეორგანიზაციას, ძირფესვიან რეკონსტრუქციას, დასანერგავ ბევრი სიახლე. საკავშირო ჯანდაცვის სამინისტროს — 1978, 1985 და 1988 წლების ბრძანებები მინიმალურადაც კი ვერ აკმაყოფილებს თანამედროვე მასობრივი ფიზიკური კულტურის, მოსახლეობის გაჯანსაღებისა და სპორტული მედიცინის მოთხოვნებს.

სპორტში სულ უფრო ფართოდ ინერგება ინტენსიური წვრთნის მეთოდი, ორჯერადი, სამჯერადი საწვრთნელი მეცადინეობა. დაძაბული ვარჯიშის შემდეგ აუცილებელია სპორტსმენის ორგანიზმში დახარჯული ენერჯია აღიდგინოს. არსებობს აღდგენითი პროცესის სამი მეთოდი: პულსოგრაფიული, სამედიცინო-ბიოლოგიური და ფსიქოლოგიური.

პულსოგრაფიული აღდგენის მეთოდი ძირითადი მეთოდია, ვინაიდან ამ მეთოდით განისაზღვრება სპორტსმენის წვრთნის რეჟიმი და მისი დატვირთვის რეგულირება. ამ დროს ვათვალისწინებელი უნდა იყოს წვრთნის რაციონალური დაგეგმვა სპორტსმენის ფუნქციონალური შესაძლებლობის შესაბამისად, მიკრო და მაკროციკლების ოპტიმალური აგება, ვარჯიშისა და დასვენების ზუსტი ორგანიზაცია, საწვრთ-

ნელ მეცადინეობაში ყველა იმ საშუალებების სწორი დაგეგმვა-გამოყენება, რომელიც სპორტსმენს გადალსისაგან დაიცავს.

სამედიცინო-ბიოლოგიური და ფსიქოლოგიური მეთოდი სპორტსმენის ფიზიკური შრომისუნარიანობის გაძლიერებისთვის ითვალისწინება პირობებს, რომელთაც განეკუთვნება: 1. რაციონალური კვება; 2. ვიტამინები და ფარმაკოლოგიური პრეპარატები; 3. ცილოვან-გლუკოზის საკვები და ე. წ. სპორტული სასმელი; 4. ადაპტოგენები და პრეპარატები, რომლებიც მოქმედებენ ორგანიზმში ენერგეტიკულ

ვანი გლუკოზის საკვები, წვრთნის დამთავრების შემდეგ — ჟანგბადოვანი კოქტეილი ან იგივე ნაერთი; ძილის წინ — ერთი ჭიქა მაწონი და 30 გრამი ორცხობილა „ოლიმპია“.

საწვრთნო მეცადინეობისა და შეჯიბრების პერიოდში მაკროად უნდა დაევიცავთ რაციონალური კვების თავისებურებებით.

ჩემის აზრით, შეჯიბრებისა და შეჯიბრების დროს მოსაგვარებელია საქართველოს ნაკრები გუნდების უზრუნველყოფა ცილოვან-გლუკოზის საკვებით, ჟანგბადოვანი კოქტეილებით, სპორტსმენებისათვის საჭი-

იყენება სპორტსმენთა მოზარდობის თანამედროვე სამედიცინო-ბიოლოგიური და ფსიქოლოგიური საშუალებები. შემუშავებული გვაქვს დეტალური გეგმა:

დისპანსერის პირველ ხართულზე შეიძლება მოეწყოს: მშრალი ჰაეროვანი აბაზანა — საუნა, წყლის პროცედურების კათედრა (შარკო, ცირკულირებული ნაკადი), აბაზანები, „წიწვის“ და „მარგალიტის“ ტიპის წყალქვეშა მასაჟი კიდურებისათვის, სპორტული მასაჟისა და სამკურნალო ფიზკულტურის პროცედურების კაბინეტი.

დისპანსერის მეორე ხართულზე:

საჭიროა რეაბილიტაციის განყოფილება

პროცესებზე; 5. ჟანგბადოვანი კოქტეილები და ოქსიგენოთერაპია; 6. ფიზიო და ჰიდროპროცედურები; 7. სპორტული მასაჟი; 8. ფიზიკური შრომისუნარიანობის გაზრდის სხვა მეთოდები (აუტოგენური წვრთნის გამოყენება); 9. ელექტროძილი, მუსიკა და სხვა); 9. სამკურნალო გამახურებელი მალაშობი და საცხები.

რაციონალური კვება ერთ-ერთი წამყვანი ფაქტორია სპორტსმენის შრომისუნარიანობის ამაღლებისათვის ინტენსიური წვრთნისა და შეჯიბრების პერიოდში.

ცხადია, ორგანიზმის მიერ მიღებული საკვების კალორიულობა უნდა შეეფარებოდეს დღე-ღამის განმავლობაში დახარჯულ ენერჯიას. სპორტსმენი საწვრთნო შეჯიბრების პერიოდში უნდა იღებდეს ექვსჯერად კვებას, ამიტომ უამრავი ძირითადია: სალხმე, სადილი, ვახშიმი და საღამო — დამატებითი: ძირითადი წვრთნის დაწყების წინ — ცილო-

რო ვიტამინებით, დაშვებული ფარმაკოლოგიური პრეპარატებით და ა. შ. დასამალი არ არის, რომ რესპუბლიკის საექიმო ფიზკულტურის დისპანსერებში ჯერ კიდევ არ არის შექმნილი სათანადო მატერიალურ-ტექნიკური ბაზა, მაგრამ მიუხედავად აღნიშნულისა, ექიმები მაინც დიდ როლს თამაშობენ სპორტსმენთა ფიზიკურ და ტექნიკურ მოზარდობაში, ნაყოფიერად უტარებენ მათ სამკურნალო და პროფილაქტიკურ ღონისძიებებს, რასაც, როგორც ცნობილია, უდიდესი მნიშვნელობა აქვს სპორტსმენტთა შრომისუნარიანობის შენარჩუნებაში. ვთვლი, რომ თბილისის № 2 ზავშვთა საექიმო ფიზკულტურის დისპანსერის უკვე არსებული რეაბილიტაციის განყოფილების ბაზაზე შესაძლებელია შეიქმნას გაცილებით კეთილმოწყობილი სპორტული რეაბილიტაციის განყოფილება, სადაც გამო-

აუბი 9X11 მ ზომით, წყალქვეშა მასაჟი, სპორტული ბიოქიმიის ლაბორატორია, კეთილმოწყობილი ფიზიოთერაპიული განყოფილება, რეფლექსოთერაპიის კაბინეტი, ექიმი-სპეციალისტების კაბინეტები.

დისპანსერის მესამე ხართულზე: დღის სტაციონარი, სტაციონარი, ოქსიგენოთერაპიის კაბინეტი.

დისპანსერის მეოთხე ხართულზე: ფსიქოლოგიის კაბინეტი, აუტოგენური წვრთნა, მუსიკა, ფერთა მუსიკა და სხვა.

სპორტული მედიცინის განყოფილება პრაქტიკულ მკურნალობა-რეაბილიტაციაში დაეხმარება მალალო კლასის სპორტსმენებს, ამისათვის საჭიროა სპორტული რეაბილიტაციის განყოფილების რემონტის დამთავრება, რაშიც დახმარება უნდა გაეწვიოს ჯანმრთელობის დაცვის სამინისტროს და თბილისის ჯანმრთელობის დაცვის სამმართველომ. სპორტული რეაბილიტაციის განყოფი-

ლება მწყობრში შესვლისას იმუშავენ 9 საათიდან 20 საათამდე.

თბილისის № 2 ზავშვთა საექიმო ფიზკულტურის დისპანსერში უკვე დადგენილია ბევრი სიახლე და მომავლისთვისაც ბევრი ჩანაფიქრი გვაქვს. აქვე მინდა აღვნიშნო, რომ დისპანსერში მალალო დონეზე სამეცნიერო-კვლევითი მუშაობა; გვაქვს ძლიერი ფუნქციონალური დაავადების განყოფილება ელექტროფიზიოლოგიის განყოფილებით, სადაც ვიკვლევთ გულსისხლძარღვთა, სასუნთქ სისტემების ფუნქციონირებას. ჩვენი სამეცნიერო შრომები ძირითადად იბეჭდება საქართველოს აკა-

დემიის „მომამბეში“ (16 შრომა), სამკურნალო ფიზკულტურისა და სპორტული მედიცინის საკავშირო და რესპუბლიკის კონფერენციებზე და კონგრესებზე, დისპანსერის მიერ დაბეჭდილია ბევრი მეთოდური წერილი და ბროშურა სპორტული მედიცინის საქალაქო საკითხებზე.

აღნიშნული რეაბილიტაციის განყოფილების შექმნით უფრო გავრავდებოდა მუშაობა და, შესაბამისად, მეტ და უკეთეს სამსახურს გაეწვევთ საქართველოს ნაკრები გუნდების წევრებს.

თინათინ ჯუღათელიაქაძე,
თბილისის ჯანმრთელობის დაცვის სამმართველოს მთავარი სპეციალისტი სამკურნალო ფიზკულტურისა და სპორტული მედიცინის განყოფილების უფროსი, № 2 ზავშვთა საექიმო ფიზკულტურის დისპანსერის მთავარი ექიმი.

სსრ კავშირის პირველობა

ფეხბურთში

I ლიგა

11 და 12 სექტემბერს გაიმართა I ლიგის ფეხბურთელთა საკავშირო გათამაშების 32-ე ტურის მატჩები.

ბათუმში ვრთმანეთს შეხვდნენ ადგილობრივი "დინამო" და დონის როსტოვის არმიელთა გუნდი, ამ მატჩის მიმდინარეობაზე ტელეფონით გვესაუბრა ჩვენი ბათუმი კორესპონდენტი **ოთარ მუხრანბერი**.

როსტოვის არმიელთა ლიგის აუტსაიდერთა ჯგუფში იმყოფებიან, ამიტომ მათ თავგამოდებული ბრძოლა მართებენ მძიმე მდგომარეობის სახსენლად, მაგრამ ბათუმის "დინამოსაც" ჯერ კიდევ ესაქიროება ქულები ლიგაში თავისი პოზიციის გასამაგრებლად. პირველ წრეში დინამოელებმა როსტოვში დაამარცხეს არმიელთა ანგარიშით 3:2 და მოსალოდნელი იყო, რომ ისინი შინაც შეძლებდნენ გამარჯვების მოპოვებას, მაგრამ, სამწუხაროდ, ასე არ მოხდა, "დინამომ" დაკარგა მეტად საჭირო ქულა.

თამაშის დასაწყისში ინიციატივა მასპინძლებს ჰქონდათ. მე-16 წუთზე არმიელთა კარის სახლოვებს გაიტრა ათუაშვილი, მაგრამ იგი აკრძალული ილეთით შეაჩერეს და კიეველმა მსაჯმა ა. არნოვსკიმ 11-მეტრიანი დანიშნა. დარტყმა ზუსტად შეასრულა დურდიამი — 1:0.

შესვენების შემდეგ, 52-ე წუთზე, როსტოველმა პოპანდოპოლომ კარგად გამოიყენა მეტოქის კართან შექმნილი მდგომარეობა და გაათანაბრა ანგარიში — 1:1. ბათუმელთა შემდგომ ცდას გადამწყვეტი ბურთი გაეტანათ, შედეგი არ მოჰყოლია.

კრასნოდარის "კუბანისა" და ზაპოროჟიის "მეტალურგის" შეხვედრა დამთავრდა ფრედ — 1:1.

გუშინ ლანჩხუთში ადგილობრივმა "გურიამ" ტურის შეხვედრა გამართა ლგოვის ასკ "კარპატისთან".

თამაში დამთავრდა მასპინძელთა გამარჯვებით — 3:2.

ჭაბუკთა მსავე გამარჯვება

მიმდინარეობს 18 წლამდე ქაბუკ ფეხბურთელთა ევროპის ჩემპიონატის შესარჩევი ტურნირი.

გათამაშებაში წარმატებით გამოდიან საბჭოთა ფეხბურთელები, რომლებსაც 3 გამარჯვება აქვთ მოპოვებული. მათ ანგარიშით 2:0 დაამარცხეს კიპროსის გუნდი, შემდეგ მოუხვეს ნორვეგიელებს — 1:0 და საპასუხო მატჩში კვლავ დაამარცხეს ნორვეგიელები — 3:0.

ქაბუკ ფეხბურთელთა ნაკრებში თამაშობს თბილისის დინამოელი თ. დიმიტრიშვილი.

პაიტოსველი — გაჯეთი

ძვირფასო რედაქციას! 27 აგვისტოს თქვენს გაჯეთში გამოქვეყნდა წერილი ექსტრახენს თამაშ პეიშვილის შესახებ. ძალიან ვთხოვთ, მომწერეთ, ხად შეიძლება მისი ნახვა?

თავარ ვაზინიკა, თბილისი.

ასეთი წერილები ჩვენთან მრავლად მოდის. ამიტომ გადაწყვიტეთ ყველას ერთად ვუპასუხოთ გაზეთის საშუალებით. გაზეთმა "ინფორმაცია, რეკლამა" მიუთხრო, რომ ექსტრასენი თამაშ პეიშვილი პაციენტებს იღებს თბილისში, ჩორდრიშვილის ქ. №3-ში.

დღეს გაიმართება ფეხბურთში ევროპის საკლუბო ტურნირების (ჩემპიონთა თასი, თასების მფლობელთა თასი, უეფა-ს თასი) I ტურის შეხვედრები, ბრძოლაში ჩაებმებიან კონტინენტის საუკეთესო კლუბები. ეს დიდი შეჯიბრებები არსებითად უკვე დაიწყო, რამდენიმე თამაში ჩაატარეს იმ გუნდებმა, რომლებიც გათამაშების ძირითად ციკლში მოსახვედრად იბრძოდნენ.

ისევე როგორც შარშან, სსრ კავშირი წლეულსაც სამივე შეჯიბრებაში 6 გუნდით გამოვა. ეს ევროპულ ტურნირებში მონაწილეობის მაქსიმალური რაოდენობაა, ამ პრივილეგიებით სარგებლობენ ის ქვეყნები, რომლებმაც ევროპაში ბოლო წლებში მიღწეული კოეფიციენტების საუკეთესო ჯამი დააგროვეს, კერძოდ, იტალიას, გერმანიის ფედერაციულ რესპუბლიკას და სსრ კავშირს. თითო გუნდი გამოჰყავთ ჩემპიონთა თასზე და თასების მფლობელთა თასზე, მაგრამ უეფა-ს თასზე უფლება აქვთ ყველაზე მეტი, 4-4 კლუბი გამოიყვანონ.

ეს პრივილეგია ჩვენი ქვეყნის ფედერაციისთვის წლეულს ბოლოა. წინა 5 წელს მოპოვებული ევროპული რეიტინგი ძალზე შალთა გეკონდა, ბოლო წლებში კი ეს შედეგები სულ უფრო და უფრო უარესდება. შარშან, მაგალითად, უეფა-ს საკლუბო ტურნირებში საბჭოთა გუნდებმა ისე ცუდად ითამაშეს, რომ მხოლოდ მე-17-მე-18 ადგილები დაიკავეს, კოეფიციენტიც ცხრილის გუარსებდა კი ავტომატურად იწვევს უეფა-ს ტურნირში მონაწილე გუნდების რაოდენობის შემცირებას. თუ წლევეს დღეს გათამაშებაში ჩვენმა კლუბებმა მაღალ მაჩვენებლებს ვერ მიღწიეს, შემდგომში უეფა-ს თასზე ოთხის ნაცვლად 3 გუნდით წარვსვდებით.

შეგახსენებთ სამივე ტურნირში ჩვენი მეტოქეების ვინაობას:

ჩემპიონთა თასი. "ლინფილი" (ჩრ. ირლანდია) — "დნებრი" (დნებროპეტროვსკი).

ჩემპიონთა თასი

ევროპის ჩემპიონთა თასის ფინალური მატჩი სულ 34-ჯერ შედგა. 1956 წლიდან დღემდე მასში მონაწილეობა მიიღეს 13 ქვეყნის გუნდებმა: ინგლისი, იტალია, ესპანეთი, გფრ, პოლანდია, პორტუგალია, შოტლანდია, რუმინეთი, საფრანგეთი, იუგოსლავია, საბერძნეთი, ბელგია, შვეიცია. ეს სულ 30 საკლუბო გუნდია — "ლივერპული", "ნოტინგემ ფორესტი", "მანჩესტერ იუნაიტედი", "ასტონ ვილა", "ლიდსი", "რეალი" (მადრიდი), "ბარსელონა", "ატლეტიკო" (მადრიდი), "ინტერი", "მილანი", "იუვენტუსი", "რომა", "ფიორენტინა", "ბაიერნი", "ჰამბურგი", "ბორუსია" (მიონხენგლადბახი), "ანტერაპტი", "აიაქსი", "ფეიენოორდი", "ეინდჰოვენი", "ბენფიკა", "პორტო", "სელტიკი", "სტიუარტ", "რეიმსი", "სენტ-ეტენი", "პარტიზანი", "პანათინაიკოსი", "ბრიუგე", "მალმიო". მთავარ ფინალური მატჩის მოგება შეძლო 8 ქვეყნის (ინგლისი, იტალია, ესპანეთი, გფრ, პოლანდია, პორტუგალია, შოტლანდია, რუმინეთი) 17-მა საკლუბო გუნდმა: "რეალი" (მადრიდი), "ლივერპული", "მილანი", "აიაქსი", "ბაიერნი", "ბენფიკა", "ინტერი", "ნოტინგემ ფორესტი", "ასტონ ვილა", "ფეინოორდი", "მანჩესტერ იუნაიტედი", "ჰამბურგი", "სელტიკი", "იუვენტუსი", "სტიუარტ", "პორტო", "ეინდჰოვენი".

ევროპის ჩემპიონთა თასის ფინალური მატჩში ყველაზე მეტჯერ (13-ჯერ) მონაწილეობდნენ იტალიის საკლუბო გუნდები, აქედან — რჯერ ჩემპიონები გახდნენ (3-ჯერ "მილანი", 2-ჯერ — "ინტერი" და ერთხელ — "იუვენტუსი"), ყველაზე მეტჯერ ჩემპიონთა თასს ფლობდნენ ინგლისის საკლუბო გუნდები — რჯერ. 4-ჯერ "ლივერპული", 2-ჯერ "ნოტინგემ ფორესტი" და თითოჯერ — "მანჩესტერ იუნაიტედი" და "ასტონ ვილა". საკლუბო გუნდებიდან ყველაზე მეტჯერ — 9-ჯერ, ჩემპიონთა თასის ფინალში მონაწილეობა მიიღო მადრიდის "რეალიმ", აქედან 6-

UEFA ევროპის საკლუბო ტურნირები

თასების მფლობელთა თასი. "ტორპედო" (მოსკოვი) — "კორკ სიტი" (ირლანდია).

უეფა-ს თასი. "ზენიტი" (ლენინგრადი) — "ნესტვედი" (დანი), "ჟალიგირისი" (ვილინუსი) — "გეტებორგი" (შვეცია), "ატალანტა" (იტალია) — "სპარტაკი" (მოსკოვი), "დინამო" (კიევი) — მტკ (უნგრეთი).

ჩვენს კლუბებს გათამაშების სტარტზე ევროპული საზომით საკმაოდ დაბალი კლასის მეტოქეები შეხვდნენ. ჩემპიონთა თასზე და თასების მფლობელთა თასზე იმედი უნდა ვიქონიოთ, რომ დნებროპეტროვსკის "დნებრი" და მოსკოვის "ტორპედო" მეორე ტურში მონაწილეობის უფლებას მოიპოვებენ, დაახლოებით ასეთივე პერსპექტივები აქვს ლენინგრადის "ზენიტს". მართალია, "ზენიტი" წლეულს სუსტად თამაშობს და ჩვენი უმაღლესი ლიგის დატოვების ერთერთი უმთავრესი კანდიდატია, მაგრამ მის მეტოქეს დანიის "ნესტვედსაც" თითქმის არავითარი ავტორიტეტი არა აქვს საკონტინენტო ფეხბურთში.

კიევის დინამოელთა მეტოქე ბუდაპეშტის მტკ ერთ დროს ევროპაში ერთ-ერთი ცნობილი გუნდი იყო. მაგრამ ის "ერთი დრო" წავიდა და უნგრეთის ეს გუნდიც ახლა აღარ გამოირჩევა დიდი მიღწევებით. სხვათა შორის, ბუდაპეშტის მტკ 1977 წელს თბილისის "დინამოს" მეტოქე იყო ევროპულ თასის გათამაშების მეორე ტურში. მაშინ ჩვენ ძლიერად გუნდი გვყავდა და მიუხედავად ამისა, წავაგეთ როგორც სტუმრად, ისე შინაც. თუ გავითვალისწინებთ იმ გარემოებას, რომ კიევის "დინამომ" სხვადასხვა მიზეზთა გამო წლეულს ერთობ უფერულად გამოდის საკავშირო ჩემპიონატში, მას ძალბების სრული მობილიზება დაჭირდება უნგრეთის გუნდის წინააღმდეგობის დასაძლევად.

სტატისტიკა, სტატისტიკა...

ჭერ დაუფლნენ პრიზ ინგლისელები. გამარჯვებული კლუბების რაოდენობითაც პირველ ადგილზე არიან: "ლივერპული", "ნოტინგემ ფორესტი", "მანჩესტერ იუნაიტედი", "ასტონ ვილა".

თასების მფლობელთა თასი

ევროპის თასების მფლობელთა თასის ფინალური მატჩი 29-ჯერ გათამაშდა. 1961 წლიდან დღემდე მონაწილეობა მიიღო 14 ქვეყნის (ესპანეთი, ინგლისი, იტალია, გფრ, ბელგია, სსრ კავშირი, შოტლანდია, გფრ, პორტუგალია, პოლანდია, ჩეხოსლოვაკია, უნგრეთი, ავსტრია, პოლონეთი) 41-მა საკლუბო გუნდმა: "ბარსელონა", "ატლეტიკო" (მადრიდი), "ვალენსია", "რეალი" (მადრიდი), "ტორენტი" პორტუგალია, "ვესტჰემი", "მანჩესტერ სიტი", "ჩელსი", "ევერტონი", "ლივერპული", "ლიდსი", "არსენალი", "მილანი", "ფიორენტინა", "იუვენტუსი", "სამპდორია", "ბორუსია" (დორტმუნდი), "ბაიერნი", "ჰამბურგი", "მიუნხენ-1860", "ფორტუნა", "ანდერლექტი", "მეჰელენი", "სტანდარდი", "დინამო" (კიევი), "დინამო" (თბილისი), "დინამო" (მოსკოვი), "რეინგერსი" (გლაზგო), "ბერლინი", "მაგდებურგი", "პარტისი", "ლოკომოტივი", "სპორტინგი", "პორტო", "აიაქსი", "სლოვანი", მტკ "ფერენცვაროში", "უსტრია", "რაბიდი", "გურნიკი", ზოლო ამ საპატიო თასის მოგება შეძლო 11 ქვეყნის (ესპანეთი, ინგლისი, იტალია, გფრ, ბელგია, სსრ, შოტლანდია, გფრ, პორტუგალია, პოლანდია, ჩეხოსლოვაკია) 24 საკლუბო გუნდმა ("ტორენტი" პორტუგალია, "ვესტჰემი", "მანჩესტერ სიტი", "ჩელსი", "ევერტონი", "ფიორენტინა", "მილანი", "იუვენტუსი", "ბორუსია" (დორტმუნდი), "ბაიერნი", "ჰამბურგი", "ატლეტიკო" (მადრიდი), "ბარსელონა", "ვალენსია", "ანდერლექტი", "მეჰელენი", "გლაზგო რეინგერსი", "აბერდინი", "აიაქსი", "დინამო" (კიევი), "დინამო" (თბილისი), "სპორტინგი", "მაგდებურგი", "სლოვანი").

უეფა-ს თასი

უეფა-ს თასი, რომელსაც 1971 წლამდე ბაზრობთა თასი ეწოდებოდა, 1958 წლიდან იღებს სათავეს, მისი ფინალური მატჩები 31-ჯერ ჩატარდა. 1959 წელს არ გათამაშებულა. 1958 წლიდან დღემდე ამ ტურნირის ფინალში მონაწილეობა მიიღო 12 ქვეყნის 38-მა გუნდმა. 1958 წელს ფინალური მატჩში გამოდიოდნენ არა ცალკე საკლუბო გუნდები, არამედ ბარსელონისა და ლონდონის ნაკრებები. გთავაზობთ იმ ქვეყნების და კლუბების დასახელებებს, რომლებიც მონაწილეობდნენ ფინალურ მატჩებში: ქვეყნები: ინგლისი, ესპანეთი, გფრ, პოლანდია, იტალია, უნგრეთი, შვეცია, ბელგია, იუგოსლავია, საფრანგეთი, პორტუგალია, შოტლანდია; კლუბები: "ლიდსი", "ტორენტი" პორტუგალია, "ლივერპული", "ნიუკასლი", "არსენალი", "იფსვიჩი", "ბირმინგემ სიტი", "ველვერჰემპტონი", "ბარსელონა", "ვალენსია", "რეალი" (მადრიდი), "სარაგოსა", "ატლეტიკო" (ბილბაო), "ესპანოლი" (ბარსელონა)", "ბორუსია" (მიონხენგლადბახი), "ანტერაპტი" (მანის ფრანკფურტი), "ბაიერი" (ლევერკუზენი), "ჰამბურგი", "კიოლინი", "შტუტგარტი", "ფეიენოორდი", ჰსვ "ეინ-

ასევე როგორც პრობლემის წინაშე იმყოფება მოსკოვის "სპარტაკი". იტალიის ქალაქ ბერგამოს "ატალანტა" არასოდეს გამოიჩინა ჩიოდა განსაკუთრებული სიძლიერით, პირიქით, იგი თავისი ქვეყნის უმაღლესი დ პირველი ლიგების ზღვარზე თამაშობდა, თითქმის სამი ათეული წლის წინ ფლობდა იტალიის თასს. "ატალანტამ" იტალიის პირველობაზე შარშან მეზუთე ადგილი დაიკავა და უეფა-ს თასზე თამაშის უფლება მოიპოვა.

ძლიერი მეტოქე არგუნა წილისკრამ ბედელ ვილინუსის "ჟალიგირისს". შვეციის ქალაქ ვეტებორგის ამავე სახელწოდების კლუბი შვეციის ერთ-ერთი საუკეთესო გუნდია, იგი თავისი ქვეყნის ჩემპიონი იყო 12-ჯერ. "გეტებორგის" სიძლიერეზე ნათლად მეტყველებს თუნდაც ის, რომ იგი 1982 და 1987 წლებში ორჯერ ფლობდა უეფა-ს თასს, ეს წარმატება საუკეთესო "პასპორტია" ევროპის ნებისმიერი კლუბისთვის. საქმეს ისიც ართულებს, რომ "ჟალიგირისმა" პირველი შეხვედრა შინ უნდა გამართოს. ეს გარემოება ყოველთვის უპირატესობას ანიჭებს გუნდს, რომელიც საპასუხო მატჩში საკუთარ მიწაზე კონკრეტული ამოცანის წინაშე იმყოფება.

მაშ ასე, 1989-90 წლების ევროპის საკლუბო გათამაშებები იწყება, კონტინენტის 100 ქალაქის 128 საუკეთესო გუნდი ხანგრძლივ ბრძოლას შეუდგება, გამარჯვებულები გაისად გაზაფხულზე გამოვლინდებიან.

საინტერესოა, რომ მსაჯთა შორის არიან ჩვენი ქვეყნის წარმომადგენლებიც, რომლებიც პირველ წრეში მოემსახურებიან ჩემპიონთა თასისა და უეფა-ს თასის მატჩებს. ჩემპიონთა თასზე იუგოსლავიის "ვოივოდინოსა" და უნგრეთის "ჰონვედის" შეხვედრას იმსაჯებს მოსკოველი ა. სპირინი, მას მოემხარებები თბილისელი გ. სეფიაშვილი და ოქტომბერიანელი ვ.

შარიანი. ფინეთის ჰე. ჩინა და იტალიის "მილანს" თამაშს იმსაჯებს მოსკოველი გ. შტეინერ, კირის და მხმარევენი არიან ა. კირილივი (მოსკოვი) და ტ. ბეზუბიაკი (ლენინგრადი). უეფა-ს თასის მატჩს ჩეხოსლოვაკიის "ბანიკას" და გდრის "პანას" შორის უხელმძღვანელებს მინსკელი ვ. ჟუჟი, მას ემხარებიან ალიტუსელი ი. მილიაუსკასი და მოსკოველი ა. ლუწინი. სამივე ეს შეხვედრა საპასუხოა და 27 სექტემბერს გაიმართება.

ევროპის ჩემპიონთა თასის გათამაშება 1955 წელს დაიწყო. საბჭოთა გუნდებიდან ამ ტურნირში პირველად ჩაერთო მოსკოვის "ტორპედო", რომელმაც 1966 წლის შემოდგომათ იტალიის "ინტერთან" ერთი შეხვედრა წააგო, მეორე ფრედ დაამთავრა და შეჯიბრებას გამოეთიშა.

უეფა-ს თასზე ჩვენი პირველი მონაწილე იყო მოსკოვის "სპარტაკი", რომელმაც 1971 წელს პირველ წრეში წარმატებით ითამაშა ჩეხოსლოვაკიის ესს-თან, მაგრამ მეორე წრეში წააგო პორტუგალიის "გეტრორისთან".

თასების მფლობელთა თასზე საბჭოთა კავშირიდან დებიუტანტი იყო კიევის "დინამო". კიეველებმა 1965 წელს დაამარცხეს ჩრდილოეთ ირლანდიის "კოლერინი", შემდეგ — ნორვეგიის "რუსენბორგი", მაგრამ მეოთხედღინალში წააგეს შოტლანდიის "სელტიკთან".

კიევის დინამოელებმა 1975 და 1986 წლებში მოიპოვეს ევროპის ქვეყნების — თასების მფლობელთა თასი, თბილისის დინამოელებმა ამავე პრიზს დაეუფლნენ 1981 წელს, მოსკოვის "დინამომ" 1972 წელს გაივდა თასების მფლობელთა თასის ფინალში.

ჩემპიონთა თასის გათამაშებაში კიევის "დინამომ" ერთხელ მიღწევა ნახევარფინალს, უეფა-ს თასზე კი საბჭოთა გუნდები ჯერჯერობით ვერ გასცილებიან მეოთხედფინალის ეტაპს.

დპოვენი", "აზ-67", "ტვენტე", "რომა", "იუვენტუსი", "ნაპოლი", "ფერენცვაროში", "დოჟა უიპეტი", "ველიტორინი", "გიორტებორგი", "ანდერლექტი", "ბრიუგე", "დინამო" (ზაგრები), "ცრევენ-სველდა", "ბასტია", "ბენფიკა", "დაიდი" (უნიაიტედი). უეფა-ს თასის მოგება შეძლო 9 ქვეყნის (ინგლისი, ესპანეთი, გფრ, პოლანდია, იტალია, უნგრეთი, შვეცია, ბელგია, იუგოსლავია) 22 კლუბმა: "ლიდსი", "ტორენტი" პორტუგალია, "იფსვიჩი", "მარსელონა", "ვალენსია", "რეალი", "ლივერპული", "ნიუკასლი", "არსენალი", "სარაგოსა", "ბორუსია", "ანტერაპტი", "ბაიერი", "ფეიენოორდი". ჰსვ "ეინდჰოვენი", "რომა", "იუვენტუსი", "ნაპოლი", "ფერენცვაროში", "გიორტებორგი", "ანდერლექტი", "დინამო" (ზაგრები) და ერთხელაუ — ბარსელონას ნაკრებმა.

უეფა-ს თასის ფინალური მატჩებში ყველაზე მეტჯერ (13) მონაწილეობდნენ ინგლისის საკლუბო გუნდები და ერთხელ — ჟ. ლონდონის ნაკრები. ფინალური მატჩებში მონაწილე საკლუბო გუნდების რიცხვითაც ინგლისელები პირველ ადგილზე არიან — 8. პირველნი გამარჯვებული კლუბების რიცხვითაც ინგლისელები არიან ("ლიდსი", "ტორენტი" პორტუგალია, "ლივერპული" — ორ-ორჯერ, ნიუკასლი, "არსენალი", "იფსვიჩი"). სულ უეფა-ს თასზე ინგლისელებმა 14 შესაძლებლიდან ცხრაში წარმატებას მიღწიეს (ლონდონის ნაკრების ჩათვლით).

გასათვალისწინებელია, რომ ინგლისის საკლუბო გუნდები უკვე ოთხი წელია არ მონაწილეობენ ამ ტურნირებში, თორემ შესაძლოა მათი წარმატებები მეტიც ყოფილიყო.

ჩემპიონთა თასს, თასებისა და უეფა-ს თასს თუ ევროპის სუპერთასს და საკონტინენტთაშორისო თასს დაეუფლებიან, ზუთივე ამ პრესტიჟული პრიზის მოგება ჯერჯერობით მხოლოდ იტალიის "იუვენტუსმა" შეძლო.

სტატისტიკა ზაპინა. ხობის რ-ნი, ხეთა.

საპორტო კავშირის ჩემპიონატი ფეხბურთში

ბათუმის 52-ე საფეხბურთო ჩემპიონატის 24-ე ტურის სტატისტიკური მონაცემები.

„დინამო“ — „პატიოსანი“ 2:0 (2:0). გოლები: შახოვი, კუბიტაძე. დუბლიორები — 4:1.

„როტორი“ — „მეტალისტები“ 3:2 (3:1). გოლები: სტოგოვი, ნიკიტინი, ხომუტევი („როტორი“), ბარანოვი, დერვაჩი („მეტალისტი“). დუბლიორები — 3:1.

„შახტორი“ — „არარატი“ 1:2 (0:2). გოლები: თსიბიანი, ალსიანი („არარატი“), იაშვინკო („შახტორი“). დუბლიორები — 1:2.

„დინამო“ (კიევი) — „დინამო“ (მინსკი) 2:0 (1:0). გოლები: მიხაილენკო, კუზნეცო. გააფრთხილეს მინსკელი ფეხბურთელი ზიგმანტოვიჩი. დუბლიორები — 0:1.

„ჩერნომორცი“ — „დინამო“ (მოსკოვი) 2:2 (1:1). გოლები: შერბაკოვი, კონდრატიევი („ჩერნომორცი“), კოლივახოვი, დობროვოლსკი („დინამო“). გააფრთხილეს დინამოელი ფეხბურთელები სკლიაროვი და დობროვოლსკი. დუბლიორები — 1:1.

„ვალდარისი“ — „ლოკომოტივი“ 0:0. გააფრთხილეს ლოკომოტიველები მილეშჩინი და ნესტეროვი. დუბლიორები — 3:1.

„ტორპედო“ — „ზენიტი“ 2:1 (0:0). გოლები: გრეჩნივი-2 („ტორპედო“), ჩხუბლოვი („ზენიტი“). გააფრთხილეს ტორპედოელი შინბეკოვი და ზენიტელი პოდპალი. დუბლიორები — 3:0.

მოსკოვის „სპარტაკისა“ და თბილისის „დინამოს“ (0:1) შეხვედრის მსაჯებმა ვ. პიანინმა, ა. ლეგტიარევი და ე. კანანამ „ხუთიანი“ შეფასებები მიიღეს.

შახლანი ლიგის ჩემპიონატში დღემდე, 191 მატჩში სულ გატანილია 393 ბურთი. აქედან 251 გაიტანეს მასპინძლებმა, 142 — სტუმრებმა. საშუალო შედეგია: ნობა 2,06 გოლი ყოველ თამაშში.

საუკეთესო ბომბარდირთა სია კვლავინდებურად ლიდერობს სპარტაკელი ს. როდონოვი, რომლის ანგარიშზეა 15 გატანილი ბურთი. მოსკოვის დინამოელმა ე. დობროვოლსკიმ გაიტანა 11 ბურთი.

1 ლიგაში ტაშკენტის „ფათაჩორისა“ და ქუთაისის „ტორპედოს“ მატჩში (5:1), ტაშკენტელთა კარში ბურთი გაიტანა მ. ფანტულაია. იგი სულ ახლახან გადაიყვანეს თბილისის „დინამოდან“ ქუთაისის „ტორპედოში“.

1 ლიგის საუკეთესო ბომბარდირი კვლავ ქუთაისის ტორპედოელი მ. მეგრელია, რომელმაც 18 ბურთი გაიტანა. თითო ბურთით ნაკლები აქვს გატანილი მოსკოვის არმიელ ვ. მასალტინს და სტავროპოლელ ს. ისიბოვს.

ოლიმპიური შეპოსავალი

როგორც სეულის ოლიმპიური თამაშების საორგანიზაციო კომიტეტის პრეს-ბიულეტენში აღნიშნული, შარშანდღემა თამაშებმა ორგანიზატორებს 95,74 მილიარდი ვონი (121,7 მილიონი დოლარი) წმინდა მოგება მოუტანა. ოლიმპიადის საერთო შემოსავალი იყო 669,518 მილიარდი ვონი (850,7 მილიონი დოლარი). აქედან ტელეტრანსლაციის უფლებების გაყიდვით მიღებულმა თანხამ 285,26 მილიონი დოლარი შეადგინა.

მოგების საკმაოდ დიდი ნაწილი მოდის სამახსოვრო მონეტებთან და მედლებთან (170,5 მილიონი დოლარი), ლატარით (150,9 მილიონი დოლარი) და ოლიმპიური სიმბოლიკებით (90 მილიონი დოლარი) გაკრძაზე. ტრადიციულად, ერთ-ერთ ბოლო ადგილზე ბილეთების გაყიდვით შემოსული თანხის ოდენობა — 34,9 მილიონი დოლარი.

თამაშების საერთო ღირებულების 40 პროცენტზე — 573,768 მილიარდი ვონი (729,0 მილიონი დოლარი) სპორტული ბაზებისა და ნაგებობების მშენებლობას დასჭირდა. საერთო შემოსავლის ოდენობაში შეტანილი არ არის 241,6 მილიონი ვონი (306,9 მილიონი დოლარი), რომელიც მთავრობის სუბსიდიითა და შემოწირვების სახით იყო მიღებული.

ახლოდ ახალი

საპანეთში დამთავრდა ევროპის ჰაბუკ კალთბურთელთა X ჩემპიონატი, 12 გუნდის მონაწილეობით. შერჩევითი შეხვედრების პირველ ჯგუფში ფაიორიტებად ასახელებდნენ იუგოსლავიის, ესპანეთის და საბერძნეთის გუნდებს. მართლაც ნახევარფინალისტა — ვინაობაც სწორედ ამ სამი გუნდის პაექრობაში გაირკვა. ესპანელებთან მატჩის დასაწყისი ბერძენ ჰაბუკებს კარგს არაფერს უქადა (მასპინძლებმა ტიმი 13 უჭლით მოიგეს — 41:28), მაგრამ ისინი არ შედრნენ და შესვენების შემდეგ შეძლეს თამაში გარდატეხის შეტანა და გაიმარჯვეს — 76:69. ამ წარმატებით ფრთაშესხმულებმა იუგოსლავიის ძლიერი კოლექტივიც დაამარცხეს — 88:84 (45:40). მეორე ნახევარფინალისტის ვინაობა უნდა გაერკვა იუგოსლავიელთა შეხვედრას მასპინძლებთან. ეს ძნელი მატჩი პირველებმა მოიგეს — 74:72 (33:31).

მეორე ჯგუფში „მესამე ზედმეტი“ საბჭოთა კავშირის ნაკრები აღმოჩნდა. მან ორივე პრინციპული შეხვედრა დათმო — იტალიის ნაკრებთან მინიმალური ანგარიშით — 76:77 (32:38), ხოლო თურქეთთან — 61:72 (36:35). „სკუადრა აძურამ“ პირველსავე ტურში დაამარცხა თურქეთის ნაკრები — 88:77 (39:43) და ჯგუფში პირველი ადგილი დაიკავა. მეორე კი თურქეთის გუნდს ზედა წილად (გაცნობობს საბჭოთა კავშირის ნაკრები სხვა თამაშების შედეგებს: ბოლონეთთან — 99:61, ისრაელ-

თან — 84:81 და გერმანიის — 93:78). ნახევარფინალური მატჩი „სკუადრა აძურასთან“ იუგოსლავიელთა უპირატესობით წარმოირთა და მათ დამაჯერებელი გამარჯვება მოიპოვეს — 82:69 (40:38). უფრო დამაბული გამოდგა მეორე ნახევარფინალური შეხვედრა. ტიმი მინიმალური ანგარიშით თურქმა სპორტსმენებმა მოიგეს — 33:32, მაგრამ საბოლოოდ წარმატება მიიხვედრებინათ ნაკრებს ერგო — 64:61.

ბრინჯაოს მედლები წილად ზედა იტალიის ნაკრები, რომელმაც კვლავ დაამარცხა თურქეთის გუნდი — 63:59 (41:29). საბჭოთა კავშირის ნაკრები მხოლოდ მეხუთე ადგილს დასჯერდა — დაამარცხა ესპანეთის ნაკრები — 90:84 (43:43). ფინალურ მატჩში როგორც „სპორტსკე ნოვოსტი“ აღნიშნავს პირველი ტიმი იუგოსლავიელთა უპირატესობით აღიზნა — 43:29. მეორე ტიმი ბერძენებმა შეძლეს გარდატეხა შეეცნათ თამაშში. 38-ე წუთზე სხვაობა ანგარიშში მინიმუმამდე შემცირდა (71:70), ხოლო მატჩის უკანასკნელ წამებზე ჰაისმალოს სამქულიანი სროლის შემდეგ ანგარიში გათანაბრდა 74:74. დამატებით მინიშროში ფორტუნამ ბერძენებს გაუღწია და მათ გაიმარჯვეს — 81:79. საბერძნეთის ჰაბუკთა ნაკრები პირველად დაეუფლა ევროპის ჩემპიონის სახელით ტიტულს.

მარაბ კალანდაძე.

მეზვენიერი და უღმრთო სპორტული სსოპრება

ჩვენი დროის უძლიერეს მოკრძევეს მივიტოვებთ კითხვას: „რისთვის მივლევს“ გიწოდებენ, ეთანხმებთ ამგვარ შეფასებას? — რთული კითხვაა. — თქვა ტაისონმა, — არ ეჩივრებდი მასზე უარყოფითი პასუხის გაცემას. სრული სიმართლეა, რომ ჩემი მიზანი მოწინააღმდეგის დათრგუნვა, მისი აზრისა და ნების პარალიზებაა. ვანდალურად მეტოქეს, როგორც პიროვნებას. ამბობენ, რომ მიყვარს ტვივილის მიყენება, რომ სასტიკი ვარ, მაგრამ ასეთი ჩემი ცხოვრებისეული მორალი. მე ხომ ისეთ საქმეს ვემსახურები, რომელშიც მიღებულია ერთმანეთისთვის ტვივილის მიყენება! ეს თამაში მე არ გამოვიგონებია, ბრძოლა ვადაჩვენისთვის: ეს — და მხოლოდ ეს! — მორალი შევისისსხორცე ბავშვობიდანვე ბრუკლინი რაკვი ავიხილუე.

აგრესიულობა სპორტის განუყოფელი ელემენტია და მიუხედავად იმისა, რომ ხშირად ძნელი და სადგენია ზღვარი, რომლის შემდეგაც იგი დაუხდობლად და სისასტიკედ იქცევა, საბოლოო ჯამში (ცხადია, უკიდურეს გამოვლენებთან გარდა), ის მაინც დადებით როლს ასრულებს სპორტულ სარბილზე, სადაც „საბრძოლო შემართების“ სახით გვევლინება. მით უმეტეს, რომ სპორტის ზოგ სახეობაში იგი უკვე „თამაშის წესებითა“ განაპირობებულა.

სამაგიეროდ, სრულიად გაუგებარი და გამართლებელი ხდება ყოველგვარი გამოვლენილი აგრესიულობა, რაც არცთუ იშვიათად დიდ სპორტსმენებსაც ახასიათებს. აქ შეიძლება გავგეხსინებინა, როგორ სცემა მივიტოვებთ ტელეპატივობის, ან ლეგენდარულმა კალთბურთელმა ქაიმ აბდულ-ჟაბარმა როგორ მამსხვრია მის თავანისმცემელ იტალიელ ტურისტს სახეზე ვილდოკამერა; რომლითაც ის „ვარსკვლავს“ იღებდა.

რა არის მიზეზი იმისა, სპორტსმენები, ხშირ შემთხვევაში, ზეგრად უფრო აგრესიულები არიან, ვიდრე ჩვეულებრივი მოკვლევი? ამ კითხვაზე საინტერესო პასუხს იძ-

ლევა ფრანგი ნეირობიოლოგი პიერ კარლი:

„ტვივი“ არსებობს ერთგვარი სტრუქტურა, რომელსაც სპორტში ეწოდება. იგი უმნიშვნელოაგვის როლს ასრულებს ემოციურ რეაქციითა მოთრევაში. თუკი, ვთქვათ, დავაკაუნებთ იმ გალიანზე, რომელშიც ჯერ კიდევ დაურღვეველი სეპტუმის მქონე ვირთხა ზის, ცხოველი მხოლოდ ნელა აამოძრავებს ყურებს, მაგრამ საქმარისია სეპტუმის დარღვევის შემდეგ ვადაკითოთ ეს და ვირთხა გალიის შერამდე ატეგია.

სოციალური იზოლაციის პირობებში გაზრდილი ადამიანს თუ ცხოველს (სპორტსმენის „გამოზრდა“ კი მეტ-ნაკლებად ასეთ პირობებში ხდება) სეპტუმი აქვს, მაგრამ იგი არ ფუნქციონირებს, რადგან დაკარგული აქვს მუშაობის უნარი. ეს დაახლოებით იგივეა, კაცმა რომ თავისი ავტომატანის მუხრუქების გამოყენება არ იცოდეს. მუხრუქები არსებობს, ოღონდ ეს არაფერს ნიშნავს.

სპორტსმენები დიდ კოლექტივებში (გუნდში, ნაკრებში) ცხოვრობენ. გამოკლევები გვიჩვენებს, რომ ისინი, ჩვეულებრივ, მარტობის გრძობას განიცდიან და ხშირად იძულებულნი არიან დამალონ თავიანთი ნამდვილი სახე, თავიანთი გრძობები. ფსიქოლოგიური თვალსაზრისით კი ძნელია წარმოიდგინო მარტობაზე უარესი რაიმე, რომელსაც ადამიანი ხალხმრაველ, ხმაურთან გარემოში განიცდის. სწორედ ეს არის ყველაზე ნაყოფიერი ნივთიან აგრესიულობის, თავდაცვის საშუალებად ქცეული ძალადობის აღმოსაყენებელი.

ასეთია ნეირობიოლოგის აზრი. თვით სპორტსმენებზე უკეთ ვერაფერს ვთქვამთ იმ გარემოში, იმ ფსიქოლოგიურ ატმოსფეროში, რომელშიც მათ უხდებთ ცხოვრება. ჯერ ამერიკელი კალთბურთის ორ სუბერგარსკვლავს მოვუხსინოთ.

ლარი ბიორდი: „მოყვარულს ბევირი ადამიანური გატაცება და საქმე აქვს. პროფესიონალის უმთავრესი განსხვავება არის ის, რომ

პრაქტიკულად მთელს ჩვენს დროს, დღე-ღამის ოცდაათსავე საათს, კალთბურთის თამაში და მასზე ფიქრი ავსებს.“

„მაჯიე“ ჯონსონს კითხეს, სხეულები ხომ ახერხებენ პროფესიულ გუნდებშიც ითამაშონ და, ამავე დროს, ცოლ-შვილიც ჰყავდეთო. „მასასადამე, ან კალთბურთის ნაკლებ მნიშვნელოვანი ადგილი უკავია მათ ცხოვრებაში, — უპასუხა ჯონსონმა, — ანა ისინი ისეთ ფიზიკურსა და ფსიქიკურ ენერჯიას არ აძლევენ თამაშს, როგორსაც მე ვახარჯავ.“

ჩოგბურთელი ბეტინა ბუნგე ამბობს: „ზოგჯერ ვფიქრობ, რომ სრულიად მარტო ვარ დაჩინული ამ ცხოვრებაში. ჩოგბურთში არ არსებობს არც მეგობრული და ხშირად არც, უბრალოდ, ნორმალური საქმიანი ურთიერთობები.“

თავის დოკუმენტურ წიგნში „ორთაბრძოლა“, რომელიც მოჰამედ ალისა და ჯორჯ ფორმენის შეჯიკინებას ეძღვნება, დიდი მწერალი ნორმან მეიერი ბრწყინვალედ აღწერს პროფესიონალ მოკრივეთა საფრთხილი ბანაკების ატმოსფეროს: „ვიდრე გამასავათებელი ვარჯიშები გრძელდება, მოკრივეები ზოგჯერ ისეთი სევდა იპყრობენ, სხეულები რომ არც დასიზმრებიათ. ასეც უნდა იყოს. სევდა ბაღებს გაიზიანებასა და მძაფრ სურვილს შეცვალო შენი ცხოვრება. სევდა გამარჯვების ნებას აძლიერებს. ამიტომ არის ავეჯი ყოველთვის მქრალ-ნატრისფერი ან მქრალ-ყავისფერი ტონებით შეღებილი: სპორტის თითქმის გონების დაკარგვამდე ნაკლებ პარტნიორები პირქუშ სიჩუმეში იძირებიან, და თვით ეს სიჩუმეც თითქოსდა სპეციალურად არის ნაწარმული, რათა იმ ტანჯვისთვის შეამზადოს მოკრივე, რომელიც მას ორთაბრძოლის საღამოს ელის.“

ასეთ მსხვერპლს სწირავენ სპორტსმენები თავიანთ მუხეიერსა და პრისხანე კერძს — სპორტს. პროფესიული კარიერის დამთავრების შემდეგ, სრულიად სხვადასხვაგვარად აეწყობა ხოლმე მათი ცხოვრება. სანამუხოდ, ორი დიდი მოკრივის ბედის განსენებაც იკმარება.

ეს 1980 წლის ნოემბერში მოხდა. პუერტო-რიკოელი ესტებან დე ხესუსი (იგი მსოფლიო ჩემპიონი იყო პროფესიონალ მოკრივეთა შორის მსუბუქ წონაში — 1972-1974 და 1976-1978 წლებში) დღასთან მილიდა ოჯახის სადღესასწაულო სადილზე. სახლიდან გასვლის წინ, ვიდრე საქვს მიუჭდე-

ბოლა, მან კოკინის დოზა მიიღო. სან-ხუანის ერთ-ერთ ცენტრალურ ქუჩაზე ხესუსი წაეკინკლავა სხვა ავტომანქანის მძღოლს, პირტიტეულა ბიჭს, რომელიც მისი აზრით თავხედურად იქცეოდა. ესტებანმა ჯიბიდან რეგულერი ამოიღო და ესროლა. თვრამეტი წლის ჰაბუკი იქვე მოკვდა.

„კალიფორნიის კომეტად“ წოდებულ ჰენრი არმსტრონგს 1938 წლისთვის მსოფლიო ჩემპიონის სახელი ტიტული ჰქონდა მოპოვებული პროფესიონალთა შორის მან რინგი 1945 წელს დატოვა, 32 წლის ასაკში და ამ დროისთვის უკვე მოასწარა ყველა თავისი ტიტულის დასაჯერვა და სპორტული კარიერით მოპოვებული მთელი ფულის გაფლანგვა. ამმსტრონგი მას მიეძალა. საბოლოო ვალთთვის იგი შემთხვევის წყალობით გადაურჩა: ერთხელ, უგონოდ მთავარი არმსტრონგი მოულოდნელად გამოერკვა და აღმოჩინდა, რომ მანქანა საათში 120 კილომეტრის სიჩქარით მიჰყავდა. „მარტო ვიყავი, მაგრამ უეცრად ვიღაცამ მხარზე დამადო ხელი, შემდეგ კი სილა გამაწნა, — იგონებდა იგი, — არ ვიცი ვინ გააკეთა ეს, მაგრამ ვიცი, რომ მეგობარი იყო, ჩემთვის სასიამოვნოა აზრი, რომ ლვისის ხელმა შემაჩერა.“

არმსტრონგმა ხმა მიატოვა. ახლა იგი ისევ გულმოდგინედ სწავლობდა ბიბლიას, როგორც ადრე ვარჯიშობდა. ჰაბუკობისას ის ლექსებს წერდა და გადაწყვეტა კვლავ მიბრუნებოდა ამ საქმეს. შემდეგ-ში მან გამოსცა კრებული — „ლოქსების, განწყობილებებისა და ფიქრების ოცი წელი“ და წიგნში აღებული ფული გადსაცა ფონდს, რომელიც თვითონვე დააარსა ახალგაზრდობის დასახმარებლად.

ოღონდ, დიდ სპორტსმენთა ყველა ასეთი მდებალი თუ დიდსულოვანი საქციელი სპორტული სარბილის გარეშ ხდება. მანამდე კი, მოაგრდება გამასავათებელი ვარჯიშები, მომქანცველი საფრთხილი პერიოდი, სპორტსმენები გამოდიან არენაზე და დღეა „ქეშიარტების მომენტი“, როცა ისინი განუყოფელ სანახაობას ქმნიან, სიხარული მოაქვთ ათასობით და მილიონობით მკურებლისთვის.

მერე კი, ყოველი მათგანი თვითონ ირჩევს ზაზს, რომელიც მას ნაკომანად აქცევს ან ნარკომანის წინააღმდეგ მებრძოლად, დამნაშავედ ან ქველმოქმედად.

პუბლიკაცია მოამზადეს ზაზა კვარცხიშვილმა და კობა ბრეზვაძემ.

იუგოსლავიელი პროფესიონალები

დრამენ პეტროვიჩის გადასვლამ მადრიდის „რეალიდან“ პროფესიონალ გუნდ პორტლენდში დიდი აქტიურობა გამოიწვია. მართალია, მან გააფრთხა კონტრაქტი „პორტლენდ თრეილბლეიზთან“ მაგრამ ინციდენტი ჯერ ისევ გრძელდება და „რეალის“ პრეტენზიებს ახლა, ალბათ, სასამართლო განიხილავს. (პორტლენდმა „რეალს“ მილიონ ნახევარი დოლარი გადაუხადა, რათა დაეთმო პეტროვიჩი, რომელსაც ესპანეთის კლუბთან 1992 წლამდე კონტრაქტი ჰქონდა).

პროფესიონალებში სხვა იუგოსლავიელთა გადასვლამ გაცილებით უმეტესი ენთუზიზმი გამოიწვია. ბელგრადის „პარტიზანის“ წევრი ვლადო დივარი გააფრთხილეს კონტრაქტს ლოს-ანჯელეს ლიეკერთან, ხოლო ეარკო პასპალი კი „სან-ანტონიო სპორტსთან“ თუმცა „პარტიზანსა“ და „სან-ანტონიოს“ შორის მოლაპარაკება ჯერ კიდევ არაა დამთავრებული. საწარმოებში უბრალოდ სელებიტსს აქვს უფლება კიდევ იუგოსლავიელ სტოიან კრანკოვიჩზე და დინო რაჯიჩზე. ამ უკანასკნელმა „დრაფტ ჩოსში“ ამ ზაფხულს მხოლოდ მეორეჯერ ადგილი დაიკავა და „პორტის სელებიტსმა“ თავი შეიკავა მის აყვანაზე.

რედაქტორი თ. ბაჩილიაძე.

თბილისის 3. ი. ლენინის სახელობის „დინამოს“ სტადიონი (ა. წერეთლის გამზარი №2) 14 სექტემბერი ფეხბურთი ხაქარტველოს 1889 წლის თანხის გათამაშების ფინალი: „შაბრეზანო“ (წყალტუბო) — „სპარტაკი“ (ცხინვალი) დასაწყისი 19 საათზე ბილეთები გაიყიდება სტადიონის სალონებში 14 სექტემბერს 10-დან 19 საათამდე (შესვენება 14-15 საათამდე).

350 მისამართი: კოლონიებისთვის — 280096, თბილისი, ლენინის ქ. 14, დეპრეზიებისთვის — თბილისი, „ლელო“.

რედაქციის ბალსონები: წერილების განყოფილება — 93-97-55, საბლავო — 93-97-52, ინფორმაციის განყოფილება — 93-97-53, „მერანი“ — 93-97-36, „მარტვი“ — 93-97-27.

3500 ინფორმაციის განყოფილება 66435

ხაქარტველოს კ. ც. ახ. გამოქვეყნების შრომის წითელი დროშის ორდენისანი სტამბა. 380096, თბილისი, ლენინის ქ. 14. იბეჭდება ოფსეტური წესით ხაჯაეთო კორპუსში: ხოშარაულის, 29. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 უუ 10493